

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертацію Костирі Ірини Валентинівни на тему «Формування лідерської позиції майбутніх інженерів у вищих технічних навчальних закладах», подану в спеціалізовану вчену раду Д 05.053.01 Вінницького державного педагогічного університету на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.07 - теорія і методика виховання

Актуальність теми. Тема дослідження «Формування лідерської позиції майбутніх інженерів у вищих технічних навчальних закладах» є дуже актуальною з огляду на потребу українського суспільства в високоякісних інженерних кадрах, які були б готові до впровадження новітніх інженерних розробок в діяльність вітчизняних підприємств. Темпи технічного розвитку у сучасному світі є дуже високими. І сучасні українські інженери мають бути готовими до прояву лідерської позиції під час запровадження нововведень. Варто відзначити, що лідерська позиція майбутнього інженера має формуватися не тільки під час безпосередньої практичної діяльності, але й в освітньому процесі у закладах вищої технічної освіти.

Сучасні заклади вищої освіти технічного профілю на разі не володіють необхідними для формування лідерської позиції майбутніх інженерів науково-обґрунтованим методичним забезпеченням. В цьому світлі тема дисертаційного дослідження Костирі Ірини Валентинівни набуває особливої актуальності та значення.

Тема дисертації «Формування лідерської позиції майбутніх інженерів у вищих технічних навчальних закладах», її об'єкт, предмет, мета та задачі відповідають спеціальності 13.00.07 - теорія і методика виховання. Тему дисертаційного дослідження затверджено вченою радою Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та узгоджено

в Міжвідомчої раді з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що сформульовані в дисертаційній роботі Костирі І.В. є дуже високим та базується на ґрунтовному аналізі вітчизняних та зарубіжних наукових джерел, чітко визначеному об'єкті та предметі дослідження, постановці мети, задач та гіпотези, послідовному викладенні матеріалу дослідження з використанням методів аналізу та синтезу, логічного обґрунтування матеріалу.

Емпіричне дослідження виконано на високому науковому рівні з використанням сучасних методів, що дозволили довести ефективність реалізації авторських педагогічних умов формування лідерської позиції майбутнього інженера.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що автором було вперше розроблено та обґрунтовано педагогічні умови формування лідерської позиції майбутніх інженерів у закладах вищої технічної освіти. Не дивлячись на гостру актуальність теми роботи, у педагогічних працях ще не досліджувалась тема визначення педагогічних умов формування лідерської позиції. Дослідницею ж було визначено, що залучення майбутніх інженерів до різних видів практичної самостійної діяльності, яка передбачає застосування організаційних, комунікативних, когнітивних, рефлексивних умінь та зумовлює прояв їх лідерської позиції, моделювання професійно-орієнтованих завдань, які вимагають від майбутніх інженерів вибору оптимальних способів лідерського впливу у ситуаціях діалогічної і групової взаємодії та виховання ціннісного ставлення майбутніх інженерів до лідерської позиції під час позааудиторної та аудиторної роботи призводить до формування лідерської позиції майбутнього інженера.

Особливого схвалення заслуговує уточнення критеріїв та рівнів сформованості лідерської позиції майбутніх інженерів: мотиваційно-ціннісного, пізнавально-поведінкового, особистісно-рефлексивного.

Дисертантка ретельно та послідовно описала показники всіх критеріїв сформованості лідерської позиції.

Також дослідницею було уточнено зміст поняття лідерської позиції майбутніх інженерів, проаналізовано зв'язок лідерської позиції з лідерським потенціалом, лідерською роллю та професійною компетентністю майбутнього інженера.

Дисертантка також розширила наукові уявлення про структуру лідерської позиції майбутніх інженерів, зміст, форми і методи виховання лідерської позиції майбутніх інженерів у закладах вищої технічної освіти.

Надійність та достовірність результатів дослідження були забезпечені коректно поставленою метою та задачами, послідовним та вичерпним аналізом літературних джерел, використанням відповідних до задач дослідження методів, доцільним використанням сучасних статистичних методів.

Практичне значення дослідження визначається тим, що в роботі послідовно розкрито сутність та уточнено компонентний зміст лідерської позиції майбутніх інженерів. Визначені автором педагогічні умови формування лідерської позиції майбутнього інженера та розроблені методичні рекомендації щодо їх реалізації створюють суттєве науково-методичне підґрунтя для розвитку лідерської позиції майбутніх інженерів у закладах вищої технічної освіти.

Загальна оцінка змісту дисертації, її завершеності та оформлення. Дисертація є завершеною науковою роботою, що включає в себе всі необхідні елементи, розміщені у визначеній послідовності.

В роботі всебічно аналізуються існуючі підходи до визначення понять «лідер» та «лідерство». Розглядається дотичне до них поняття «лідерський потенціал». Аналізується структура та зміст компонентів лідерської позиції майбутнього інженера. На основі теоретичного аналізу визначаються місце та роль лідерської позиції майбутнього інженера в процесі розвитку професійної компетентності. Дисертанткою обґрунтовано показники,

критерії та рівні сформованості лідерської позиції майбутнього інженера. Заслуговує на схвалення детальне обґрунтування авторських педагогічних умов формування лідерської позиції майбутнього інженера. Визначаючи шляхи та методи формування лідерської позиції, дослідниця спиралася як на досвід вітчизняних педагогів, так і на досвід зарубіжних дослідників сфери лідерства.

Дуже вдалою вважаємо організацію реалізації першої педагогічної умови дослідження, в рамках якої майбутні інженери отримали можливість відпрацювати елементи лідерської позиції в самостійній практичній діяльності в дитячому таборі. Вважаємо, що така робота дійсно суттєво змінює уявлення студентів про важливість організаційних та лідерських здібностей в практичній діяльності.

В роботі представлено розроблені дисертанткою методичні рекомендації для викладачів щодо оптимальної реалізації педагогічних умов формування лідерської позиції майбутніх інженерів. Важливо, що дисертантка дуже докладно описала особливості та черговість реалізації педагогічних умов, що значно полегшує їх впровадження в освітній процес закладів вищої технічної освіти.

Матеріал висновків викладений аргументовано, характеризується доказовістю та переконливістю.

Повнота викладу основних результатів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження повно відображені у 23 публікаціях, серед яких 6 статей у провідних фахових виданнях України, 1 стаття у зарубіжному періодичному виданні, 1 стаття у збірнику наукових праць, 15 у матеріалах наукових конференцій. Схвалення заслуговує те, що основні положення дисертації були висвітлені та обговорені на міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Оцінка автореферату. Автореферат дисертації Костирі І.В. за змістом є ідентичним основним положенням дисертації та оформлений у відповідності до чинних вимог МОН України.

Недоліки та побажання. До дисертаційної роботи є певні зауваження та пропозиції:

1. В п.1.1 недостатня увага приділена вивченню вітчизняного та зарубіжного досвіду формування лідерської позиції саме майбутніх інженерів.

2. На нашу думку в п.1.2 занадто велика увага приділяється аналізу професійно значущих компетентностей майбутнього інженера. Було б доцільно більше зосередитися на дослідженні місця та ролі лідерської позиції в структурі професійної компетентності майбутнього інженера.

3. В п.1.2, 2.1 та 2.2 дисертантка згадує про використання коучінгу та самокоучінгу в процесі організації самостійної практичної діяльності майбутніх інженерів. Робота значно б виграла, якби дослідниця більш докладно описала конкретні приклади використання прийомів коучінгу в діяльності викладачів та студентів.

4. На стор. 164 автор пише про використання методу експертних оцінок. Разом з тим результати використання цього методу в роботі не наводяться.

5. На нашу думку, формуванню лідерської позиції майбутнього інженера суттєво сприяло б занурення в самостійну практичну фахову діяльність.

Зазначені зауваження суттєво не впливають на значення виконаної роботи, не зменшують цінності та наукового рівня дисертації.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Костирі Ірини Валентинівни є завершеним науковим дослідженням, що присвячено гостро актуальній та суспільно важливій темі формування лідерської позиції майбутніх інженерів у закладах вищої технічної освіти. Зміст, обсяг, структура та оформлення роботи відповідають вимогам, що висуваються МОН до дисертаційних досліджень. Автореферат ідентичний за змістом основним положенням дисертації.

Дисертаційна робота «Формування лідерської позиції майбутніх інженерів у вищих технічних навчальних закладах» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», щодо кандидатських дисертацій, а здобувач — Костира Ірина Валентинівна - заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.07 - теорія і методика виховання.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Центру міжнародних зв'язків
Вінницького національного
технічного університету

М. Г. Прадівляний

